

SPISOVATELKA A NOVINÁŘKA
CAITLIN MORANOVÁ:
„BRITÁNIE JE MOMENTÁLNĚ V HAJZLU,
POKUD JDE O REPUTACI I EKONOMIKU“

NEPROVDAT SE ZA KRETÉNA

TEXT KATEŘINA KADLECOVÁ FOTO PROFIMEDIA.CZ

Když jí bylo šestnáct, začala psát pro britský hudební magazín *Melody Maker*. Holka, kterou stejně jako jejích sedm sourozenců vzdělávali rodiče doma. Od té doby **CAITLIN MORANOVÁ (47)** stvořila nespočet oceňovaných textů zejména pro středopravicový deník *The Times*, sedm vtipných knih převážně pro emancipované ženy, získala téměř 900 000 sledujících na Twitteru a stala se nejvlivnější britskou novinářkou na této sociální síti... Ale především rozesmála milióny svých čtenářek a poučila je, jak být ženou a patřičně si to užít.

Caitlin Moranová.
A *Jak být ženou,*
Morantologie, Jak stvořit
dívku, Víc než žena. Čtyři
z jejích sedmi knížek
máme v češtině díky
nakladatelství Host.

NEDÁVNÁ REZIGNACE premiéra Borise Johnsona, na jehož kritiku jste specialistkou, otrásla Británii. Co si o tomto clown-fallu, jak jste tento historický okamžik nazvala, myslíte?

O pádu toho klauna jsem napsala obrovský článek, mám Johnsona nastudovaného - a mám ho přečteného. Je to slizkej parchant! Během své rezignační řeči neřekl doslova, že rezignuje, a to považuju za klíčové. Miluje kampaň a myslím, že celé tohle léto stráví tím, že se prostě pasuje do pozice legendy. Na podzimní stranické konferenci ho toryovští voliči budou stále milovat, budou mu vstoje aplaudovat... Nemyslím si, že odejde. A takhle to bylo celou jeho kariéru - když upřímně doufáte, že už se nikdy neobjeví, vystrčí odněkud ušiska a hupsne zpátky na pódium. Vsadím se, že na podzim ho máme zpět na scéně.

Co přesně se stane v týdnech následujících po jeho odchodu? Pozná to běžný Brit?

Předem je třeba říci, že prakticky každý, kdo seděl v jeho vládě, je prostáček nebo přímo blb. Tohle byla spolehlivě nejtupější vláda, jakou kdy Velká Británie měla - protože jediná lidé, kteří se tam nechali zaměstnat, jsou individua, co Johnsona milují a co podporovala brexit. Což člověk s aspoň minimální intelektuální kapacitou a seriózním smýšlením o světě neudělá. Takže pokud Johnson zmizí, stáhne s sebou do hlubin pár nanejvýš rasistických, homofobních, do sebe zahleděných idiotů, co měli tuhle zemi jako rukojmí. Ano, po nich přijdou jiní pitomci, ale omezenější už být nemůžou. Jenže víte co? Tahle země je v hajzlu, pokud jde o reputaci i ekonomiku. Naše imigrační politika je zoufalá - letiště a restaurace se zavírají, protože jsme vyštípali jejich zaměstnance; byli totiž z jiných států, víme? Británie je momentálně velmi prázdná, ubohá, kyselá země. Nikdy v životě jsem se ještě necítila tak trapně kvůli tomu, že jsem Britka. Ale pořád ještě máme nádherné zahrady, krásné psy a slušný smysl pro humor. To je všechno, co nám zůstalo: stromy, zvířata a sranda. **Takže emigrujete? Například do USA?**

Tam je to ještě horší! Při každé další tamní masové střelbě přemýšlím nad tím, jak bych svým dcerám vysvětlovala, že musejí nacvičovat schovávání v místnos-

**POŘAD JEŠTĚ MÁME
NÁDHERNÉ ZAHRADY,
KRÁSNÉ PSY A SLUŠNÝ
SMYSL PRO HUMOR.
TO JE VŠECHNO, CO
NÁM BRITŮM ZŮSTALO:
STROMY, ZVÍŘATA
A SRANDA.**

tech, kdyby se nějaký teenager s puškou a diagnostikovanými psychickými problémy rozhodl, že je zabije. Snažíme se teď o získání evropských pasů - můj muž (*významný britský hudební publicista Peter Paphides; pozn. red.*) je Řek -, ale vypadá to, že já ho dostat nemůžu. Za pět let od teď jim zamávám odněkud z doku, pošlu je do Řecka a sama tu zůstanu třet. Na druhou stranu, já tuhle zemi miluju. Jsem typická žena středního věku, zbožňuju zahradničení a ty naše zahrady... Kdykoli se vrátím ze zahraničí a letadlo před přistáním krouží nad Anglií, říkám si: Ano, takhle má země vypadat. Velikost poliček a luk je tak akorát, jsou tu přesně ty správné stromy, ty pěkné autobusy... Už jsem stará na to, abych se někam přesazovala. Pokud to bude pořád taková mizérie, až budou moje dcery fakt dospělé a nezávislé, zvednu zadek a půjdu do politiky. Já to se svou vlastní nevzdám, budu bojovat. Příběh, co o sobě my Britové šíříme, se změnil: jsme mnohem víc doprava, mnohem nepřátelštější, rasističtější, homofobnější, sexističtější země, než jsme tradičně byli. Chtěla bych Británii vyprávět nový příběh o ní samotné, mluvit o tom, jak být otevřená, vstřícná, liberální společnost. A upřímně doufám, že se to zlepší a do politiky nebudu muset jít, protože mám hodně ráda svoji práci.

Ta mimo jiné obnáší vysvětlování ženám, jak být ženami. A jste v tom hodně dobrá. Kdy jste se rozhodla pro tohle povolání?

Když jsem byla v devadesátých letech náctiletá, hrozně jsem se bála dospělosti. Neměla jsem tehdy žádný vzor, vůbec jsem netušila, jak by měla pořádná ženská vypadat a jak k tomu stavu dospět. Moje máma nebyla nic moc, vzhlížela jsem snad jen k fantastické a neobjácné Courtney Love z kapely Hole, ale bála jsem se utrhnout se tolik ze řetězu. Chtěla jsem být uvolněná, vtipná, laskavá, praktická osoba, která se cítí dobře ve svém těle, aniž by se musela při péči o ně obětovat a trpět. Když jsem konečně začala psát svou knihu o tomhle všem, což bylo na konci první dekády milénia, právě probíhalo nejtoxičtější období pro ženy v mainstreamové kultuře za posledních sto let. Pořádaly se hony na Britney Spearsovou, každý se nám snažil dostat pod sukni, fotili si naše spodní prádlo... Pro ženy to byla vážně vražedná pole. Jak se k nám chovali, jak s námi mluvili! I ženských časopisů, které by z podstaty

PŘECE SE NEPŘIPRAVÍME O PŘEVRTNÉ VYNÁLEZY JEN PROTO, ŽE NĚJAKEJ BLB ODMÍTÁ VYSÁVAT A NENÍ SCHOPEN NALOŽIT PRÁDLO DO PRAČKY.

věci přece měly být na straně žen, vysílaly toxické zprávy typu - když jsi moc tlustá, má v sobě tvoje vagina příliš mnoho vzduchu, musíš na sobě zamakat. Chtěla jsem, aby holky byly šťastné a aby se přestaly snažit být jinými ženami, než jsou. Měla jsem dvě malé holčičky a chtěla jsem pro ně napsat něco nápomocného, aby si nemyslely, že být ženou je nepříjemné, podřadné, že budou trpět. Aby viděly holky o deset let starší a při pohledu na ně si řekly: Sakra, já se tak těším, až budu velká!

Stav věci se naštěstí zlepšil...

To nepopírám, ale pořád je těžké být dospívající dívkou, zejména s ohledem na sociální síť. Na jednu stranu tu holčičkám anonymové můžou hrozit smrtí a posílat obrázky svých ptáků, na druhou stranu ženy můžou sdílet svoje pocity, radost ze svých těl, pochybností, sesterství, pocity ohledně psychických problémů. Chtěla jsem, třeba i ve své knížce *Jak stvořit dívku*, pomoci vyvinout novou ženu, která bude sama se sebou spokojená a bude žít šťastný život. Ještě nikdy jsme spolu nemohly všechny tak otevřeně mluvit o svém ženství, co na něm máme rády a co nesnášíme - pojďme toho využít! Ubraňme se tomu mužskému hlasu ve své hlavě, té ozvěně všech nechápatých, zlých chlapů, co o nás troušili ponižující komentáře, co nám radili, kdy a jak a kde a kolikrát a zda vůbec máme rodit, jak máme vypadat a jakou práci si máme vybrat. Můžeme mluvit jedna s druhou, máme Chimamandu Ngozi Adichie, máme Malalu, máme Gretu Thunbergovou... Takových zajímavých bab z tolika různých koutů světa s tolika různými tématy, s nimiž se může mladá holka identifikovat, tu nikdy nebylo. Každá si může najít svůj vzor.

Pro mě jste byla jedním z takových vzorů vy. Váš první mezinárodní bestseller *Jak být ženou* jsem začala číst jako feministka opravdu našťavaná ze stavu světa a dočetla jako někdo, kdo se rozhodl opustit akademické traktáty o možnostech emancipace s tím, že zkusí nerovnosti aspoň ve svém bezprostředním okolí řešit s nadhledem a humorem.

Jak ta kniha změnila život vám samotné?

Naštvané feministky budou každopádně vždycky potřeba stejně jako všechny ostatní feministky. Já chtěla, abychom se my, ženy, při čtení té knihy společně od srdce zasmály. Naším ženským věcem. Ženy se smějí mnohem víc než muži. Když se smějí pánové, je to ve stylu Ha, ha, to byl ale dobrý vtip. Když se spolu smějí dámy, brečí smíchy, válejí se po podlaze a řvou: „Přestaň, přestaň, nebo se počurám!“ Máme mnohem víc témat k smíchu, protože máme v životě tolik překážek - a jakmile si ze svých problémů umíš udělat prču, je jich méně, mentálně se proti nim obrníš. Všimněte si, o kolik jsou aktivisti ve všech možných věcech úspěšnější, když to na Twitteru nebo Facebooku zkusíš s humorem, když na problémy ve své věci poukážou vtipem, a ne vztekle a negativně. Zloba plodí zlobu, spousta negativně zaměřených aktivistů vyvolává svým vztekem stejně vzteklé reakce, což vede k jejich ostrakizaci, šikaně a depresím. Musíte na to jinak! Prostě jsem chtěla, aby díky knize *Jak být ženou* začaly holky o svých trablech přemýšlet s humorem a přehlušily ty kritické hlasy v naší hlavě, co dělají z našich životů smutné místo. A jak změnila můj život? No, doufala jsem, že prodám šedesát tisíc výtisků a v *Guardianu* vyjde příznivá recenze. Proдалo se přes milión výtisků ve dvačtyřiceti zemích světa a po několik let jsem byla hrozně bohatá, než jsem ty prachy rozfofovala. Ale za všechny prachy byl hlavně ten krásný pocit, když jsem se setkávala se ženskými, které na základě mé knihy začaly myslet jinak a bylo jim líp. To jsem chtěla nejmíc: aby to byla kniha užitečná, aby vyřešila problémy.

Virginia Woolfová kdysi požadovala pro ženy vlastní pokoj, tedy přenesené aspoň soukromí, volný čas a finanční nezávislost...

Peníze rozhodně pomáhají; dávají vám svobodu a bezpečí. Pokud v noci jako mladá holka nemáte na taxíka a musíte jít pěšky domů, jste v ohrožení. Kolikrát se mi to jen stalo! Peníze vám taky šetří čas: moje bohémská rodina byla velmi →

**NIKDY V ŽIVOTĚ
JSEM SE JEŠTĚ
NECÍTILA TAK
TRAPNĚ KVŮLI
TOMU, ŽE JSEM
BRITKA.**

chudá, a když se nám rozbil záchod, prostě jsme ho celý den sami spravovali. Hodně se toho takhle naučíš, samé praktické věci – to mému bohatému já, které si na všechno volá lidi, samozřejmě dneska chybí. Chudí lidi musejí být chytrí a praktičtí, aby ušetřili, ale kvůli své chudobě zároveň nemají dost času na studium, na přemýšlení.

„Vlastním pokojem“ ambiciózní obyvatelky Západu často disponují. Je pro vás něco podobně klíčového, co by si ženy zasloužily?

Nejdůležitější věc: chceš-li mít děti, kariéru a šťastný život, je naprosto zásadní neprovdát se za kreťena! Pokud si vezmeš vola, tvoje práce mu bude jednou, až budete mít děti, naprosto podřízená, bude řídit tvůj život. Když teď koukám na svoje kámošky, každá z nich, která něčeho dosáhla v kariéře, má po svém boku podporovatele, chlapa, co dělá půlku domácích prací, stará se o děti a vychází jí vstříc tak jako ona jemu. To je náš skleněný strop dnes: nemožnost uspět, pokud je váš muž a táta vašich dětí sobeckej parchant. Dávejte na to bacha při výběru, v romantických komediích a v harlekýnkách se o tomhle aspektu vztahu vůbec nemluví! S mužem už před otěhotněním musíte pečlivě probrat, jak to jednou všechno bude. Jako byste

uzavírali obchodní smlouvu. Láme mi srdce všechen ten promarněný potenciál žen, co se kvůli sobectví mužů nemohly prosadit a přispět lidstvu. Stav světa a jeho budoucnost přece závisí na každém z nás, a když má spoustu dobrých nápadů zrovna ženská, co se nemůže utrhnout od domácnosti a od plotny, přijdeme o ně. Přece se nepřipravíme o převratné vynálezy jen proto, že nějaký blb odmítá vysávat a není schopen naložit prádlo do pračky. **Máte takový hezký test feminizmu: „Máš vagínu? A chceš ji mít plně pod kontrolou? Pak jsi feministka!“ Proč se dodnes některé ženy stále ještě bojí říci nahlas, že jsou feministky?**

V BRITÁNII SE MUSÍ ZMĚNIT SYSTÉM, ABY DĚTI S PORUCHAMI PŘÍJMU POTRAVY NEČEKALY NA ODBORNOU POMOC MĚSÍCE.

Prostě jen nerozumějí tomu pojmu. Někdo jim musí vysvětlit, že pokud nastoupily do školy, dostaly práci, vlastní nemovitost nebo mají svou vlastní domácnost, pokud věří, že znásilnění je zločin, chtějí uplatňovat práva ke svým dětem a mít právo volit a být voleny, pak žijí život feministky. A měly by si uvědomit, že za tohle všechno, co mají, vděčí jiným feministkám, které leccos obětovaly, aby naše práva a výsady a společenské změny v nepřátelské minulosti prosadily. Kdyby feminismus neexistoval, ani ženy, co se k němu hlásí, byly bychom nadále nevzdělaným, nesamostatným majetkem mužů a neměly bychom nad svým životem žádnou moc. A existují lidi, co si myslí, že když se žena pěkně obléká, je sexy a vede šťastný život, není feministka, protože není dostatečně našťavaná a ošklivá nebo jaká jsou ta pravidla v jejich hlavách. **V Česku budou v lednu příštího roku prezidentské volby a jedna z už známých kandidátek prohlásila, že feministkou tedy vážně není. Asi jí nedošlo, že se tak připraví o významnou část voličských hlasů.**

Doufám, že jste jí to na sociálních sítích všechny pořádně vysvětlily. Už jen fakt, že kandiduje na prezidentku, je zatraceně femi-

nistická věc. Sociální sítě ostatně nesmírně přispěly k obecnému povědomí o sexu se souhlasem, o šikaně a znásilňování – jen díky tomu, že na nich obyčejné ženy začaly masově uveřejňovat příběhy příkoří, veřejnost uvěřila. Dřív muži tvrdili: „To se přece neděje, tomu nevěřím – přece není nikdo, kdo se takhle chová k ženám!“ Dříve jsme si totiž tyhle věci svěřovaly jen mezi sebou.

Teď ovšem celý svět zná ze sociálních sítí příběhy slavných žen, které šly na potrat. Co říkáte tomu, že Američanky včetně těch znásilněných a nezletilých ztratily v půlce Spojených států možnost jít legálně na potrat?

Já už toho o potratech v životě napsala tolik – vezměte si, že pracuju pro deník *The Times*, mým publikem jsou tedy převážně starší bílí konzervativní muži, spousta z nich je radikálně proti potratům, protože takzvaně nechtějí zabít dítě. Vždy se snažím vyložit jim celou situaci, jaká nastane v momentě, kdy potraty postavíte mimo zákon. Pro mě je zásadní, že společnost nutí ženy, často velice mladé, aby se proti své vůli staly matkami. A mateřství je závazek na celý život. Co nás jako společnost stojí nejvíc peněz? Starost o lidi s psychickými porucha-

mi, zločinnost a boj s ní a nutnost starat se o kriminálníky, žít ve vězení a převychovávat je, aby jednou mohli vězňice opustit. Tihle lidé, co ničí naši společnost, drtivou většinou měli mizerné dětství - narodili se lidem, co je nechtěli, co se o ně nestarali správně, nedávali jim dost času a pozornosti a péče a lásky. Vytvořit produktivního člena společnosti chce prostě od matek plnou pozornost a velkou oddanost. Bude ji žena nebo dívka, kterou donutíte porodit nechtěné dítě, mít? Často ne, vychová dítě špatně a bude to mít obrovské ekonomické dopady na společnost. **V poslední kapitole své sedmé a zatím poslední knihy, *Víc než žena*, píšete o psychických problémech své dcery, o sebepoškození, problémech s příjmem potravy. Byl to dobrý nápad, zveřejnit takhle citlivé informace o dítěti - jakkoli už dnes překročilo hranice dospělosti?**

Tak především: ona se úplně uzdravila. Jako u všeho ostatního, o čem píšu, bych se nikdy nerozepsala o problému, pro který nemám řešení. Za druhé sama chtěla, abych o tom psala, protože moje osobní zkušenost na to líp upozor-

ní. Víte, kolik lidí si myslí, že se to v takzvané dobrých rodinách přece nemůže stát? No, stalo se to chytré holce v rodině bohaté feministky se skvělým vztahem k vlastnímu tělu. Když jsi dítě a trpíš poruchou příjmu potravy nebo psychickými problémy, jsou prakticky jediným, kdo ti můžou pomoci, tvoji rodiče. Ať už v nemocnici dostaneš za pár měsíců nárok na dvě schůzky s psychiatrem nebo jiným specialistou

CHTĚLA JSEM, ABYCHOM SE MY, ŽENY, PŘI ČTENÍ KNIHY JAK BÝT ŽENOU SPOLEČNĚ OD SRDCE ZASMÁLY. NAŠIM ŽENSKÝM VĚCEM. ŽENY SE SMĚJÍ MNOHEM VÍC NEŽ MUŽI.

týdně, nebo na tři, po zbytek času tě má v péči rodina. Nevím, jak je to v Česku, ale tady u nás byli lidé s poruchami příjmu potravy ohromně stigmatizováni, okolí je nutilo stydět se za sebe, všichni by byli radši, kdyby se o takových věcech nemluvalo, rodina je nutila, aby to drželi v tajnosti, aby na ni nepadla hanba. **Naštěstí o tom mladá generace mluví...**

A tím si zachraňují životy. Když jsem tuhle konkrétní kapitolu publikovala v deníku *The Times*, dostalo se mi vůbec největšího čtenářského ohlasu v životě. Stovky dopisů, lidé mi telefonují dodnes - kam se hrabe můj popis večera, kdy jsem šla do baru s Lady Gaga! Na tomhle se chci podílet: v Británii se musí změnit systém, aby děti s poruchami příjmu potravy nečekaly na odbornou pomoc měsíce. Představte si, že zdravotní péče je tu tak podfinancovaná a do takové míry chybějí odborníci a personál, že se ty děti pod dojemem toho, že ještě nejsou úplně vychrtlé a na dně, vyhladovějí ještě víc - když je odborníci objednali k prohlídce až za rok, tak se přece nic vážného neděje... Děti, které by měly být šťastné a užívat si života,

stráví nejkrásnější roky čekáním na pomoc a zašitě v nemocnicích. Musíme otevřít oči a naslouchat svým dětem - když spolužačka náhle hubne, omdlévá ve třídě nebo přestane chodit do školní jídelny na obědy, je třeba zbystrit.

Na čem pracujete teď?

Právě jsem dopsala knížku o chlapech. Posledních deset let života jsem strávila psaním o ženách, o věcech, co jim ztrpčují a komplikují život. Nazrál čas, abych se podívala na to, co muži mají jen na základě toho, že jsou muži. Vyšší míru sebevražd, rozvodné problémy u rozvodu, bitky o majetky i děti. Vždyť oni si často nejsou schopni samostatně uvařit, dojít k doktorovi, poznat, že jsou na tom fyzicky bídne. A taky dělám spolu se ségrou a bráchou na svém dalším filmu. Je o skupině britských matek teenagerů, které nesnášejí porno, co jejich potomci sledují. Byly zděšené, jak misogynní a násilná ta videa byla. Rozhodnou se tedy, ty mámy, že samy vyrobí pornáč, který bude etický a ukáže sex v dobrém světle. No a tak milé porno natočily a stálo za bačkoru a o tom teď točímě my. Feministka točí porno!

▼ INZERCE

Práce z domova jde i zdravěji

Umožňuje práci střídavě na 3 zařízeních
Prevence proti syndromu karpálních tunelů
Unikátní na českém trhu

Ivana Koldová

Ivana Koldová, DiS.
odborná fyzioterapeutka

Ergonomické myši řady FOR HEALTH
www.connectit.cz

CMO-2880-BK

connect IT®

Seženete u našich kamarádů:

CZC.CZ

DATART

MALL.CZ

TSBOHEMIA.CZ

expert

MIRONET
COMPUTERS